

Олена ВАЖЕНІНА,
старший викладач кафедри української мови та прикладної лінгвістики
Донецького національного університету

Марія АНТОНЮК,
студентка кафедри української мови та прикладної лінгвістики
Донецького національного університету

ЯВИЩЕ ФРАЗЕОЛОГІЧНОЇ ПАРОНІМІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Статтю присвячено актуальній і маловивченій проблемі в лінгвістиці – фразеологічній паронімії. Розглянуто специфіку таких фразеологічних одиниць, виділено їх основні типи з урахуванням особливостей компонентного складу та структурної організації, простежено перспективи розвитку лінгвістичних досліджень фразеологічних паронімів.

Ключові слова: *фраземіка, фразема, типи паронімічних фразем, дієслівно-субстантивні словосполучення, прийменниково-відмінкові конструкції.*

Грунтовне вивчення фраземіки, яке особливо інтенсифікувалося в останнє десятиріччя, показало, що вона в усій своїй сукупності становить систему, тобто таке органічне ціле, елементи якого закономірно пов'язані один з одним. Однак, якщо явище фраземної полісемії, омонімії, синонімії й антонімії на сьогодні тією чи іншою мірою описане, то визначення суті явища фраземної паронімії, встановлення факторів, механізмів і функцій, що спонукають до актуалізації в мовній свідомості і в мовленнєвій діяльності смислової взаємодії формально подібних, але семантично різних одиниць, представляє значний науковий і практичний інтерес.

Актуальність обраної проблеми зумовлюється як відсутністю ґрунтовних та системних досліджень явища фраземної паронімії, так і бажанням виявити особливості класифікації фразем-паронімів. Серйозне дослідження паронімічних явищ і паронімічних конструкцій розпочалося тільки у 60-х роках 20 століття. У зв'язку з цим питання про паронімію на фразеологічному рівні лишається на сьогодні одним із найбільш дискутованих та недостатньо розроблених. Теоретичні і практичні основи сучасних досліджень з фраземної паронімії закладено в роботах російського лінгвіста О. Вишнякової і відомого українського фразеолога М.Т. Демського.

Метою пропонованої статті є розгляд явища фраземної паронімії в українській мові. Фактичний матеріал для дослідження добирався шляхом суцільної вибірки ФО із Фразеологічного словника української мови (у 2-х книгах, укладач В.М. Білоноженко та ін.). Усього нами виявлено в зазначеному виданні 300 пар фразем-паронімів.

На думку дослідників, паронімія у фраземіці є узвичасним явищем, хоч і не таким поширеним, як у лексиці. Фраземи-пароніми – це близькі за компонентним складом, але семантично не тотожні фраземи. Найхарактернішою ознакою фразем-паронімів, як і лексем-паронімів, є те, що вони не можуть взаємозамінюватися в мовленні, оскільки така заміна призвела б до спотворення смислу висловлювання.

Фраземи-пароніми характеризуються рядом ознак, якими вони відрізняються від фразем-синонімів, варіантів фразем, фразем-омонімів і фразем-антонімів. Так, від фразем-синонімів, які мають спільне семантичне ядро, фраземи-пароніми відрізняються тим, що вони семантично не пов'язані і позначають різні явища об'єктивної дійсності. Їх поєднує тільки близькість компонентного складу й ідентична або близька як зовнішньо-, так і внутрішньоструктурна організація. Відмінність фразем-паронімів від варіантів фразем

полягає в тому, що перші є носіями різних значень, а останні є носіями тотожного фраземного значення [Демський 1991: 39]. Специфіка ж фраземної варіантності зумовлена тим, що під впливом чинників лінгвістичних (абстрактність фразеологічної семантики, ступінь ідіоматичності, взаємодія лексичного і граматичного значення об'єднаних у фразему лексичних компонентів, структурно-синтаксична модель ФО) та екстралінгвістичних (культурно-історичного, прагматичного, психологічного), вони відзначаються значно ширшим діапазоном варіювання, більшою кількістю факторів, які регламентують різноманітні комбінації фразеологічних компонентів [Алефіренко 1987: 23-24].

Отже, значення компонентів будь-якої паронімічної пари – як в лексичі, так й у фразеології – характеризуються тим, що вони не виявляють спільності (як у синонімів), не протиставляються (як в антонімів), їх зовнішня форма не накладається одна на одну (як в омонімів). У мові це специфічно проявляється в неможливості збігу значень чи їх перетину [Вишнякова 1985: 77].

М. Демський, зауважує, що явище паронімії найбільш поширене серед адвербіальних і дієслівних фразем, хоч і досить часто зустрічається серед ад'єктивних та субстантивних. Ураховуючи особливості компонентного складу і структурної організації, дослідник виділяє такі типи паронімічних фразем, що: 1) різняться граматичною формою іменникового компонента; 2) різняться кількістю компонентів; 3) різняться лише прийменниками; 4) різняться формою дієслівних компонентів; 5) різняться числовою формою іменникових компонентів; 6) що різняться структурною організацією. Одні з них творяться на базі безприйменникових дієслівно-субстантивних словосполучень, а інші – на базі прийменникових, наприклад: *тягнути/тягти душу* (мучити) і *тягнути/тягти за душу* (набридати чим-небудь нудним, одноманітним) [Демський 1988: 1-5].

Відповідно до зазначеної класифікації дібраний нами фактичний матеріал розподіляємо за шістьма типами паронімічних фразем.

До першого типу паронімічних фразем належать ФО, що різняться граматичною формою іменникового компонента. Тут виділяємо ФО, утворені на базі прийменниково-відмінкових конструкцій з іменниками в різних відмінкових формах, наприклад: *на волосину* – ніскільки, зовсім, нітрохи; трохи, зовсім мало / *на волосині* – у великій небезпеці, під загрозою (Білоноженко 1999: 144); *на думку* – хто-небудь має певний погляд, певні міркування щодо чогось / *на думці* – хто-небудь думає про когось, щось (Білоноженко 1999: 273); *на коні* – у виграшному становищі / *на коня* – пити за благополучну, щасливу дорогу (Білоноженко 1999: 388); *лихе око* – той, хто здатний зробити неприємність, вчинити зло; недобра, недоброзичлива людина; у забобонних уявленнях – погляд людини, від якого може трапитися неприємність, нещастя і т. ін. / *лихим оком* – сердито, з неприязню, злістю (Білоноженко 1999: 583, 586); *як сарана* – великою масою, повільно; доценту, повністю / *як сарани* – дуже багато, велика кількість ([Білоноженко 1999: 780); *до хріна* (дуже багато, безліч) / *до хріну* (для чого, навіщо (Білоноженко 1999: 936).

Друга підгрупа таких фразем-паронімів – це ФО, утворені на базі дієслівно-субстантивних словосполучень, іменникові компоненти яких виступають в різних відмінкових формах, наприклад: *не бачити світа* – не мати достатньо життєвого досвіду / *не бачити світу* – тяжко страждати; бути ув'язненим (Білоноженко 1999: 20); *вбирати очі* – вабити своєю красою, яскравістю кольорів і т. ін. / *вбирати очима* – оглядаючи, сприймати, запам'ятовувати бачене (Білоноженко 1999: 70); *крутити мізки* – морочити, дурити когось-небудь чимось / *крутити мізками* – думати, мислити (Білоноженко 1999: 403); *пасти очима* – бездумно вдивлятися у кого-, що-небудь / *пасти очі* – пильно дивитися; зазіхати на що-небудь, прагнути заволодіти чимсь (Білоноженко 1999: 609); *побачити (повидати) світа* – побувати в багатьох місцях, поїздити і різні країни, багато чого пізнати / *побачити світ* – народитися; бути опублікованим, надрукованим (Білоноженко 1999: 650); *подати руку* – підтримувати когось, допомагати кому-небудь у скрутний для нього час / *подати рукою* – зовсім близько, недалеко (Білоноженко 1999: 658, 659).

Як бачимо, сама словоформа ключових компонентів у фраземах не є засобом вираження паронімності, а виступає лише формальним показником утворення такої пари. Це яскраво видно з таких прикладів: *на біс – на біса*, де стрижневий компонент у першій ідіомі – запозичене слово із значенням „прохання глядачів повторити виступ”, а в другій – „уявна, надприродна істота, що втілює зло”; в окремих фраземних парах, наприклад, *дати бій – дати відбій*, значення зумовлене семантикою головних лексем: бій – „сутичка ворожих військ або військових з’єднань”, відбій – „звуковий сигнал, що означає закінчення яких-небудь дій або занять”. Але враховуючи те, що фразеологізми – це неподільні сполуки слів, які виражають цілісне значення, ми не можемо семантику окремої лексеми приписувати усьому виразу, тому це також є суто формальним показником паронімності.

Другий тип фразем-паронімів різниться кількістю компонентів. До першої підгрупи належать ФО, утворені на базі поширених прийменниково-відмінкових конструкцій та прийменниково-відмінкових конструкцій, що поширені числівником або займенником, наприклад: *на один аршин* – однаково; *однакові / під аршин* – іти в солдати; підходити для служби у війську, в солдатах (Білоноженко 1999: 15); *Бог прийняв до себе* – хто-небудь помер / *Бог прийняв* – кому-небудь дозволено певним чином діяти (Білоноженко 1999: 37, 38); *в Бога* – уживається для вираження розпачу, безнадійності / *в три Бога* – уживається для вираження досади, злості (Білоноженко 1999: 41); *на всі боки* – дуже сильно; у всіх відношеннях / *на всі чотири боки* – куди завгодно, будь-куди; звідусіль, навкруги (Білоноженко 1999: 44); *гнути лінію* – дотримуватися певних поглядів / *гнути свою лінію* – наполегливо, уперто домагатися чого-небудь (Білоноженко 1999: 175, 176); *держати в руках* – утримувати кого-небудь у залежності, позбавляти волі, свободи / *держати себе в руках* – стримувати свої почуття, намагатися бути спокійним (Білоноженко 1999: 228, 230); *не з руки* – незручно, невігідно; не по дорозі / *не з тієї руки* – не так, неправильно (Білоноженко 1999: 772); *щоб язик відсох* – уживається для вираження великого незадоволення чийми-небудь словами, розмовами і т. ін. / *щоб мені язик відсох* – уживається для вираження каяття з приводу чогось сказаного; уживається як клятва, запевнення в тому, що хто-небудь нічого не говорив, не розголошував таємниці (Білоноженко 1999: 976).

Другу підгрупу складають ФО, утворені на основі дієслівно-субстантивних словосполучень, наприклад: *впиватися п’явкою в серце* – міцно заволодівати чийми-небудь почуттями / *впиватися в серце* – боляче вражати, завдавати тяжких страждань (Білоноженко 1999: 148); *дати волю* – не обмежувати кого-небудь у діях, вчинках; не стримувати почуттів / *дати волю ногам* – швидко тікати, бігти (Білоноженко 1999: 204); *до останньої краплі крові* – до кінця життя, поки живий хто-небудь / *до останньої краплі* – повністю (Білоноженко 1999: 393); *очі рогом* – у кого-небудь дуже незадоволений, насуплений, сердитий вигляд / *очі рогом лізуть* – хтось виявляє незвичайне здивування від чогось, дуже вражений чим-небудь; хтось надмірно натужується, через силу робить що-небудь; комусь стає погано, неприємно, моторошно і т. ін. від чого-небудь; дуже напружено, до нестями і т. ін. (Білоноженко 1999: 594, 595); *підібрати ключ до душі* – знаходити підхід до кого-небудь, входити в довір’я до когось / *підібрати ключ* – застосувати певний спосіб для розуміння кого-небудь, розгадування чогось (Білоноженко 1999: 630); *піддавати жару* – спонукати кого-небудь до інтенсивнішої дії, викликати, посилювати запал у когось і т. ін. / *піддавати жару у вогонь* – підсилювати, розпалювати, збуджувати чимсь певне почуття, переживання, суперечки і т. ін. (Білоноженко 1999: 632).

До цієї групи, на нашу думку, можна зарахувати й такі фраземні пари, в яких поширювачем виступають, крім числівників і займенників, ще й іменники (*на око – око на око*), дієслова (*очі рогом – очі рогом лізуть*), прикметники (*без слів – без зайвих слів*), прислівники (*ледве переводити дух – переводити дух*), частки (*ані Боже мій – Боже мій*).

Третій тип паронімічних фразем становлять ФО, що різняться лише прийменниками. Фразеологізми цієї групи можуть утворюватись на основі прийменниково-відмінкових конструкцій з різними прийменниками: *на шию* – під відповідальність кого-небудь, на утримання когось / *по шию* – дуже глибоко; повністю; дуже багато; у великих, кількісно

значних (Білоноженко 1999: 963); *до серця* – кому-небудь хтось або щось подобається, підходить / *від серця* – щиро, сердечно, самовіддано; нестримно (Білоноженко 1999: 799); *за п'ятак* – не вагаючись, з готовністю; даром, марно / *на п'ятак* – зовсім мало, небагато (Білоноженко 1999: 724); *око в око* – хто-небудь дуже схожий на когось, такий самий; точно, абсолютно, повністю; наодинці з кимось, без сторонніх людей / *око за око* – уживається для вираження прагнення помститися за вчинене зло, несправедливість і т. ін.; відплатити тим самим (Білоноженко 1999: 584, 585); *один в один* – які чимось схожі між собою і характеризуються позитивними якостями; дуже гарні; усі без винятку; дуже близько між собою, впритул / *один на один* – удвох з ким-небудь, без стороннього втручання; віч-на-віч; сам, з ким-небудь (Білоноженко 1999: 579); *до ката* – дуже багато / *у ката* – уживається для підсилення або вираження незгоди з висловленим (Білоноженко 1999: 366); *день від дня* – поступово, неухильно; з кожним разом / *день у день* – кожного дня, щоденно (Білоноженко 1999: 226); *у голови* – коло голови, під голову або біля того місця, куди кладуть голову / *до голови* – цілком, повністю, без залишку (Білоноженко 1999: 184); *для виду* – удавано, лише для створення певного враження / *з виду* – ззовні (Білоноженко 1999: 88); *з боку* – чий, кого; від кого, від чого; з погляду кого / *по боку* – вважати непотрібним, зайвим; нехтувати чим-небудь (Білоноженко 1999: 45); *в Бога* – уживається для вираження розпачу, безнадійності / *від Бога* – природно, звичайно (Білоноженко 1999: 41).

До цього ж типу належать пари ФО, утворені на основі дієслівно-субстантивних словосполучень з різними прийменниками: *брати до серця* – болісно сприймати, переживати що-небудь; ставитися до чого-небудь з інтересом / *брати за серце* – надзвичайно зворушувати, розчулювати; дуже впливати на кого-небудь; дурманити (Білоноженко 1999: 56, 57); *лізти в голову* – настирливо з'являтися у свідомості, ставати предметом думки / *лізти на голову* – без належної поваги поводитися з ким-небудь (Білоноженко 1999: 435, 438); *брати до душі* – болісно сприймати, переживати що-небудь; ставитися до чого-небудь з інтересом / *брати за душу* – надзвичайно зворушувати, розчулювати; дуже впливати на кого-небудь; дурманити (Білоноженко 1999: 56, 57).

Зазначимо, що класифікуючи дібраний матеріал, ми зіткнулися з проблемою віднесення деяких пар до групи, де фраземи-пароніми різняться лише прийменниками чи до групи, де є розбіжності у граматичних формах іменникового компонента. Така проблема зумовлена тим, що, наприклад, у парі *крутити в носі* – *крутити носом*, прийменник *в* вимагає від іменника місцевого відмінка, а безприйменникова конструкція передбачає іншу відмінкову форму. Враховуючи те, що саме прийменник вимагає певної відмінкової форми, ми зараховуємо такі пари до описуваної групи.

До четвертого типу фразем-паронімів належать ті, що різняться формою дієслівних компонентів. Тут виділяємо ФО: а) утворені на базі дієслівно-субстантивних словосполучень і простих речень, де в одному випадку дієслово недоконаного виду, а в іншому – доконаного, наприклад: *Бог дав* – у когось що-небудь народжується; хтось має щось, володіє чим-небудь / *Бог дає* – кому-небудь щастить у чомусь (Білоноженко 1999: 36, 37); *клювати носом* – дрімати, засипати, сидячи – *клянути носом* – упасти обличчям вниз (Білоноженко 1999: 382); *очі горять* – чий-небудь вигляд виражає хворобливий стан, погане самопочуття / *очі загорілися* – чий-небудь погляд, вигляд раптово став виражати якісь почуття (Білоноженко 1999: 598); *чорт приніс* – уживається для вираження незадоволення з приводу прибуття когось небажаного куди-небудь або чийого-небудь небажаного відправлення кудись / *чорт носить* – уживається для вираження незадоволення з приводу того, що хтось невчасно або багато ходить, вештається в різних місцях (Білоноженко 1999: 953); б) утворені на базі дієслівно-субстантивних словосполучень, які мають у своєму складі дієслова з різними афіксами: *хоч води напийся* – уживається для вираження вищої міри якості; дуже, надзвичайно; дуже вродливий, красивий / *як води напиться* – дуже швидко, дуже просто (Білоноженко 1999: 531, 532); *обрости мохом* – постаріти, зістаритися (переважно про неодружених / *порости мохом* – давно минути, забути, зникнути; зробитися черствим, бездушним (Білоноженко 1999: 574, 678); *спопеліти серцем* – стати душевно спустошеним,

байдужим до всього через важкі страждання, випробування і т. ін. / *спопелити серце* – завдавати кому-небудь великих душевних страждань, викликавши величезної сили почуття до себе (Білоноженко 1999: 852); в) утворені на базі дієслівно-субстантивних словосполучень та різного роду, дієслівні складники яких різняться наявністю або відсутністю суфікса *-ся*, наприклад: *валити з ніг* – змушувати кого-небудь лягти, впасти; призводити до великого виснаження / *валитися з ніг* – втрачати здатність триматися на ногах через хворобу, втому; знесилюватися, знемагати (Білоноженко 1999: 65, 66); *вибити зі сну* – позбавляти кого-небудь можливості нормально спати / *вибитися зі сну* – знесилюватися, не маючи можливості відпочити (Білоноженко 1999: 79, 80)]; *гнути в дугу* – суворістю, утисками примушувати скорятися / *гнутися в дугу* – плазувати перед кимось, виявляти покірність (Білоноженко 1999: 176); *давити слізьми* – викликати спазматичні приступи плачу у кого-небудь / *давитися слізьми* – гірко плакати, намагаючись стриматися, приглушити плач (Білоноженко 1999: 218); *палити вогнем* – безжалісно знищувати кого-, що-небудь; викликати значне підвищення температури тіла; завдавати морального страждання; дуже мучити / *палитися вогнем* – дуже непокоїтися, страждати від чогось; виражати сильне почуття (Білоноженко 1999: 604).

На нашу думку, до цієї ж групи можна віднести ще й такі фраземні пари, де дієслова різняться способом, що формально виражається певними афіксами, наприклад, *не поминати лихом* – *не поминай лихом*. Оскільки спосіб – характерна категорія дієслова, то такі фраземні пароніми слід було б віднести до окремої підгрупи, але виявлено тільки поодинокі приклади.

П'ятий тип фразем-паронімів утворюють ФО, що різняться числовою формою іменникових компонентів. Сюди належать: а) утворені на базі прийменниково-іменникової конструкції, іменникові складники яких мають різну числову форму, наприклад: *як Бога* – дуже сильно, з нетерпінням / *як Боги* – упевнено, добре (Білоноженко 1999: 41, 42); *як на кілку* – дуже вільно / *як на кілочках* – дуже занепокоєний, украй схвильований (Білоноженко 1999: 375); *у руки* – до кого-небудь, кудись; безпосередньо комусь / *у руку* – що-небудь дається кому-небудь легко, просто, без особливих зусиль (Білоноженко 1999: 771, 775); б) утворені на базі дієслівно-субстантивних ад'єктивно-субстантивних словосполучень, іменникові складники яких в одних фраземах мають форму однини, а в інших форму множини, наприклад: *дути губу* – чванитися, пихато поводитися / *дути губи* – сердитися, ображатися на кого-небудь (Білоноженко 1999: 274); *знайти кінець* – загинути, померти / *знайти кінці* – дошукатися до істини, знайти першопричину (Білоноженко 1999: 340); *налягти на ноги* – прискорювати ходу / *налягати на ногу* – шкутильгати (Білоноженко 1999: 529).

Шостий тип паронімічних фразем різниться структурною організацією. Одні з них творяться на базі безпрійменникових дієслівно-субстантивних словосполучень, а інші – на базі прийменникових, наприклад: *мати на оці* – спостерігати, стежити; думати про кого-небудь, не згадуючи у розмові / *мати око* – приглядатися до чого-небудь, зацікавитися чимсь; уміти робити щось (Білоноженко 1999: 473); *мати руку* – користуватися підтримкою, допомогою, протекцією і т. ін. / *мати у руках* – володіти чим-небудь; розпоряджатися чим-небудь (Білоноженко 1999: 474, 476); *як від чуми* – з почуттям остраху / *як чуми* – дуже сильно, надзвичайно (Білоноженко 1999: 958). Ці фраземи відрізняються від наведених у другій групі тим, що поширюються вони тільки

Частина дібраних пар паронімічних фразеологізмів не входить у жодну з указаних груп і становить так званий класифікаційний залишок. На нашу думку, їх можна розподілити між трьома групами:

1. Фраземи-пароніми, що виявляють подібність за структурою, наприклад: *з якого дива* – чому, на якій підставі, з якої нагоди / *з якогось дива* – з незрозумілих причин, чомусь; *яким чудом* – уживається для вираження захоплення й здивування / *якимсь чудом* – невідомо, незрозуміло як. Як бачимо основою цієї групи є фраземні пари, диференційним компонентом яких є займенники *який* та *якийсь*, що й зумовлює їх структурну подібність.

2. Фраземні пароніми, що різняться структурними компонентами, які виражені службовими частинами мови: *бодай заціпило* – уживається для вираження незадоволення чімісь розмовами, шумом / *як заціпило* – хто-небудь утратив здатність говорити; *у ніч* – у простір, охоплений нічною темнотою / *як ніч* – сумний, насуплений; *яка пава* – уживається для вираження незадоволення з приводу гордовитості, надмірної поважності когось-небудь / *як пава* – у яскравому, барвистому або багатому вбранні; з надмірно виявленим почуттям власної гідності; гордо, поважно; *який попало* – будь-який, не вибраний, не підібраний і т. ін. / *як попало* – без будь-якого порядку, без певної системи і т. ін.; *за так* – безплатно, даром, без винагороди / *і так* – без додаткових ознак, дій, заходів і т. ін.); *і без того* – уживається для вираження підкреслення відсутності додаткових ознак, дій, заходів і т. ін. / *не без того* – уживається для висловлення певної згоди в чомусь; можливе й таке, буває й так, трапляється; *не штука* – не потребує великих зусиль, великої праці; не важко / *от штука* – уживається для вираження здивування або захоплення чим-небудь, радості від чогось і таке інше.

3. Фраземи-пароніми, що виявляють подібність за звучанням у окремих компонентах. Причому ці компоненти можуть бути паронімами на лексичному рівні: *брати на мушку* – зосереджувати увагу на чомусь, спостерігати; різко критикувати / *брати на пушку* – обманюючи, досягати чогось; насміхатися, кепкувати з когось; у *лапах* – у повній залежності від когось-небудь / у *латах* – зношений, заштопаний; щось неміцне, нетривке; *до певної міри* – частково, трохи; все-таки і т. ін. / у *повній мірі* – цілком, повністю; *видима річ* – безумовно, безсумнівно / *відома річ* – уживається для вираження ствердження; зрозуміло; без сумніву; *на цуркі* – на невеликі, окремі частини / *на цурпалки* – на дрібні шматки.

Висновки та перспективи. Опрацювавши Фразеологічний словник української мови (укладач В.М. Білоноженко та ін.), ми виявили та зафіксували фраземи-пароніми, які розподілили на групи, спираючись на класифікацію М. Демського. Було виявлено фраземні пароніми, що залишаються поза зазначеною класифікацією. Вони становлять три окремих групи: 1) що виявляють подібність за структурою; 2) що різняться структурними компонентами, які виражені службовими частинами мови; 3) що виявляють подібність за звучанням у окремих компонентах. Огляд фактичного матеріалу показав, що явище фраземної паронімії є типовим і системним для сучасної української мови. У зв'язку з цим подальше дослідження цього явища є перспективним та актуальним.

ЛІТЕРАТУРА

- Алефіренко 1987: Алефіренко, М.Ф. Теоретичні питання фразеології [Текст] / М.Ф. Алефіренко. – Харків: Вища школа, 1987. – 198 с. – Бібліогр. : с. 125-134. – 2000 пр.
- Вишнякова 1985: Вишнякова, О.В. Фразеологические паронимы [Текст] / О.В. Вишнякова // Русский язык в школе. – 1985. – № 3. – С. 77-80.
- Демський 1988: Демський, М.Т. Фраземна паронімія / М.Т. Демський // Українська мова і література в школі. – 1988. – №1. – С. 1-5.
- Демський 1991: Демський, М.Т. Системні зв'язки в сфері фраземіки / М.Т. Демський // Мовознавство. – 1991. – № 2. – С. 36-43.
- Ужченко 2007: Ужченко, В.Д. Фразеологія сучасної української мови : навч. посібник [Текст] / В.Д. Ужченко, Д.В. Ужченко. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 400 с. – Бібліогр. 358-378. – 250 пр. – ASBN 966-617-179-1.

ДЖЕРЕЛО ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- Білоноженко 1999: Фразеологічний словник української мови / [Уклад. : В.М.Білоноженко та ін.] – К. : Наук. думка, 1999. – 984 с.

Елена Важенина, Марія Антонюк

Явление фразеологической паронимии в украинском языке

Статья посвящена актуальной и малоизученной проблеме в лингвистике – фразеологической паронимии. Рассмотрена специфика таких фразеологических единиц,

выделены основные типы паронимических фразем с учётом особенностей компонентного состава и структурной организации, прослежены перспективы развития лингвистических исследований фразеологических паронимов.

Ключевые слова: фраземика, фразема, типы паронимических фразем, глагольно-субстантивные словосочетания, предложно-падежные конструкции.

Olena Vazhenina, Mariya Antonyuk

The phenomenon of phraseological paronymy in the Ukrainian Language

The article deals with a topical and insufficiently explored linguistic problem of phraseological paronymy. The specificity of these phraseological units has been analysed. Their basic types considering the features of component and structural organization have been distinguished. Prospects for the development of phraseological paronyms linguistic research have been traced

Key words: frazemika, frazema, types paronimicheskikh phrases, verbal-noun phrases, prepositional-declensional construction.